

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedig meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwte Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naasteliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas bielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naasteliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongens-harten; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groote Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

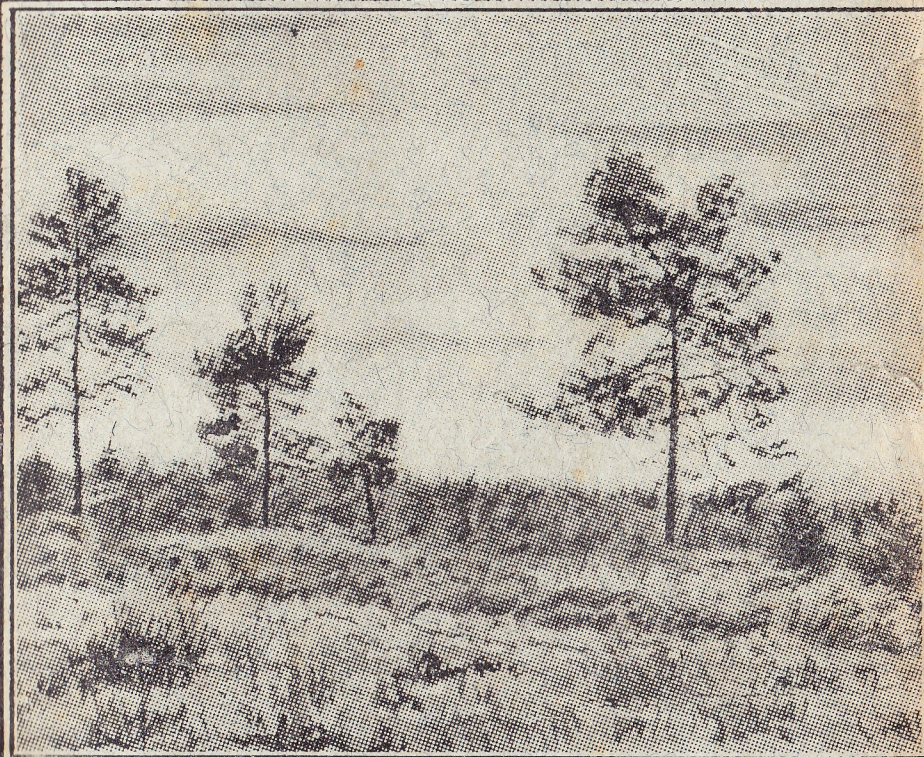
Druk R. Bracke-Van Geert. Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Derde druk

A. HANS
Nr. 83

Op de Hooge Venen

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

OP DE HOOGHE VENEN

I.

Pierre Lebon was twaalf jaar; hij woonde te Luik. Vader werkte daar in een staalfabriek, en was van 's morgens tot 's avonds weg, want de fabriek stond een heel eind van de stad, zoodat vader 's middags daar bleef. Pierre en zijn zuster Blanche, die twee jaar jonger was, gingen nog naar school. Moeder zorgde dat ze er netjes uitzagen; eenvoudig maar zindelijk. Dat kostte haar voor Pierre nog al wat moeite, want hij was een levendige, wilde rakker, die dikwijls allerlei streken uithaalde en dan met bevuilde of gescheurde kleeren naar huis kwam.

't Was tegen Kerstmis, toen moeder Lebon een treurigen brief ontving. Haar ouders leefden nog en woonden te Herstal... En nu was haar moeder ernstig ziek... Vrouw Lebon besloot haar te gaan verplegen. Haar man keurde dat volkomen goed. En hij wist dadelijk raad met de kinderen. Blanche kon met moeder meegaan.

Het was een ernstig kind en zou te Herstal nog heel wet doen, om moeder en de grootouders te helpen.

Maar een drukken jongen als Pierre kon men bij een zieke best missen.

— Pierre breng ik bij mijn broeder Louis, zei vader. 't Wordt nu toch Kerstvacantie.

— Zoo ver, merkte moeder op. En het is Winter. Het zal daarboven fel koud zijn....

— O, dat doet hem goed! En hij mag de geboortestreek van zijn vader wel eens bezoeken. Ik ken een vrachtvoerder die morgen naar Verviers komt: hij zal Pierre meenemen en ik breng den knaap bij dien man. Broer Louis zal dat best vinden, want toen ik hem verleden Zomer bezocht, was hij niet tevreden, dat ik de kinderen thuis gelaten had.

Pierre had veel lust om naar oom Louis te gaan. Zijn vader was niet te Luik geboren, maar op een gehucht, nog verder dan Spa, bijna aan het einde van het land. Men noemde die streek de Hooge Venen.... 't Is een uitgestrekte vlakte, voor een groot deel woest, met veel moerassen en turfputten...

Vader vertelde er dikwijls van en Pierre verlangde dat oord te zien. Nu kwam de gelegenheid. 't Was wel jammer, dat een treurig voorval er aanleiding toe gaf. Grootmoeder was ziek. Maar Pierre hoopte dat ze spoedig zou genezen.

Zoo werd alles geregeld. Vader kon zijn intrek nemen bij een vriend. Het eigen huisje was den volgenden dag

gesloten; moeder en Blanche reisden naar het Noorden. Vader, die een dagdienst in de fabriek met een nachtdienst geruimd had, nam met Pierre den trein naar Verviers.

In deze stad vond hij al gauw den vrachtvoerder, een bejaard man, doch nog kloek.

— Ha, Lebon, van waar komt gij opgedoken? vroeg hij, want hij kende den vroegeren dorpsgenoot nog heel goed.

Vader vertelde wat hij wenschte.

— O, zeker, wil ik den jongen meenemen, hernam de vrachtvoerder. En ik zal hem bij uw broer Louis afleveren. Ge hoeft er geen adres op te zetten.

't Scheen of Pierre een pak was. Maar de vrachtvoerder maakte gaarne een grapje.

— Gisteren heb ik uw broer nog gezien, vertelde hij, hij hoedde zijn schapen.... Hij is gezond... Een krasse kerel voor zijn jaren. Hij is veel ouder dan gij, hé!

— Wel twintig jaar.... Hij was de oudste thuis en ik de jongste...

Vader kon niet lang te Verviers blijven. Hij wilde nog wat rust nemen, alvorens een heelen nacht vóór de heete ovens te gaan staan. Hij nam afscheid van Pierre en maande hem aan daar boven zeer braaf te zijn.

— En laat uw wilde streken nu maar na, voegde hij er bij.

Hartelijk kuste hij zijn zoontje.

Pierre moest in een herberg wachten, tot de vrachtvoerder vertrok. In zijn zak had hij een brief voor oom Louis en tante Charlotte. De vrachtvoerder laadde zijn wagen met pakken, kisten en zakken, allemaal boodschappen uit de stad voor de menschen, die nabij of ook op de Hooge Venen woonden.

Eindelijk was alles klaar. De oude man spande een zeil over den wagen. Achter zijn bank, had hij tusschen de zakken een plaatsje gemaakt en er een dikke paarden deken gelegd. Hij wenkte Pierre en zei:

— Eerst kunt gij bij mij op de bank zitten. Maar het is een lange rit naar boven en straks wordt het fel koud. Dan kruipt ge onder het zeil, tusschen de zakken en draait ge u warm in de dekens. Dan kan er geen windje bij u.

Twee paarden werden door den knecht der herberg uit den stal gebracht en vóór den wagen gespannen.

— Nu zijn we weg! sprak de voerman.

Pierre zat naast hem. Het tochtje op zoo'n vrachtwagen lachte hem wel aan. Eerst reden ze door de stad. Doch weldra was de wagen buiten op een eenzamen weg die nu daalde, dan klom.

De voerder sprak niet veel. Hij zat meest in gedachten. En Pierre keek rond.... Maar wat neep de wind nu nijdig in zijn gelaat! De knaap dacht aan het warm hoekje onder het zeil. Hij vreesde echter voor een flauwen jongen gehouden te worden, als hij er nu reeds wilde nestelen.

— Hoe laat kan ik bij mijn oom zijn? vroeg Pier-
re.

— O, dat wordt wel tien of elf uur.... Het is heel ver!.....

Pierre trotseerde weer de koude... Maar het duurde niet lang of de vrachtvoerder zei zelf:

— Kruip in uw nestje... vriend! Het zal daar warmer zijn... 'k Ben aan dien wind gewoon... Maar gij krijgt er een rooden neus van en straks zouden de tranen wel in uw oogen springen.

Pierre liet zich geen tweemaal noodigen. Hij liet zich van de bank glijden en draaide zich in de dekens onder het zeil. Neen, hier voelde hij den wind niet. Het was er heerlijk... 't Rook er wel naar zeep en petroleum, en nog andere artikelen, doch daaraan stoorde de knaap zich niet. Hij lag te denken over vader en moeder en Blanche en de grootouders te Herstal. Dan over de Venen en oom en tante. Hij luisterde naar het hoevegetrappel, het geratel der wielen, het gepiep van een as, Pierre begon wat te soezen.... Hij kreeg waarlijk vaak

Maar de wagen stond stil... en Pierre werd weer helder wakker, toen de vrachtvoerder hem riep. Het was nu geheel donker.

— Zijn w jongen.

— Bij uw oom? O, neen, nog niet eens half weg!... Maar kom uit uw hoekje en drink een flinke kom warme melk. Dat zal u deugd doen!

Dit voorstel beviel Pierre zeer. Spoedig stond hij op

den grond. Hij was wel wat stram van het liggen... De wagen stond stil vóór een klein huisje. Pierre's blik viel door de ruit, die door een schijnsel was verlicht. En de knaap zag een oude vrouw, die vóór een haard zat.

Pierre werd wat bang... Het was hier zóó odnker en eenzaam. En hij had weleens van heksen hooren vertellen. Die vrouw leek er een... Vader zei echter dat er geen heksen bestonden... Maar Pierre was slaperig en zijn geest dus wat dof. En dan die vreemde omgeving! Waarom hield de voerman hier stil? Dat hij liever voort reed... Doch vader wist toch aan wien hij zijn jongen toevertrouwd had.

— Kom binnen, zei de man. We rusten hier even. Dat doe ik altijd.

De vrouw keek om.

— Goeden avond, Joseph, groette ze. Ge zijt niet vroeg van avond? En wat is het koud. Ik zit haast in het vuur en heb nog een mantel aangedaan... Maar ik kan me niet goed verwarmen. Ge hebt iemand meê?

— Ja, de zoon van een kennis.

— Zet u beiden bij den haard.

— Neen, niet doen, vermaande de voerman tot Pierre. Want dan krijgt ge het veel te warm en ge zoudt buiten koude kunnen vatten. Blijf maar een eindje van het vuur. Marie zal u een kom warme melk geven en mij een tas koffie....

— O, ja, antwoordde de oude vrouw.

De voerman moest natuurlijk vertellen, wie Pierre was en waarom hij op reis ging. De knaap voelde zijn vrees verdwijnen. De vrouw zag er zoo goed uit. En Pierre hoorde dat ze de zuster was van den voerman. De melk smaakte hem opperbest en hij dronk nog een tweede kom. Vader had hem wat geld meegegeven en Pierre wilde zijn verteer en dat van den voerman betalen. Hij meende zich tot dit laatste ook verplicht.

— Laat maar, zei zijn begeleider. Marie wil daarvoor geen geld.

— Natuurlijk niet, verklaarde de vrouw.

En Pierre schaamde zich dat hij haar voor een heks had gehouden. De reizigers poosden een kwartier. Toen werd de tocht voortgezet. Pierre legde zich opnieuw in zijn hoekje... Een heelen tijd lag hij weer te denken... En nu werd hij wat triestig. Het was de eerste maal dat hij zoo alleen van huis ging. Hij verlangde naar moeder en naar vader en Blanche. En oom en tante kende hij in 't geheel niet. Die kwamen nooit naar Luik. Zouden ze wel vriendelijk zijn, als hij straks zóó onverwacht bij hen werd afgezet? Vreemd, dat dit alles nu oprees. Het was als van de vermoeidheid... Zoo dubbel viel Pierre in slaap. En de wagen reed traag over den donkeren, nu rijzenden weg....

— — — — —
Pierre werd verschrikt wakker.

— Nu, Wat gebeurt er? kreet hij, want hij meende dat iemand hem uit zijn bed tilde.

— Bedaar maar, vriendje, zei de voerman. Ik kon u niet wakker roepen, en nu moet ik u wel schudden. We zijn er!...

Pierre herinnerde zich dat hij op reis was. Hij klom over de bank. Bij den wagen stond een man met een lantaarn.

— Geef mij maar uw hand, ventje, zei hij vriendelijk. Ik ben uw oom Louis. Ha, ge komt ons eens bezoeken?

De voerman had de lieden moeten wekken, want ze lagen al te bed. En dan deelde hij hun mee, dat hij een passagier had. Oom en tante waren dus reeds ingelicht. En de broeders van Pierre's vader ontving nu zijn neef.

— Kom maar gauw in huis, zei hij. Het vriest fel...

Tante was eveneens opgestaan en rakelde het vuur van onder de asch in den haard.

— Wel, is dat ons neefje? vroeg ze en ze kustte Pierre op elke wang. Zoo'n lange reis in die koude...

Pierre was slaperig en wat verdwaasd. Hij wist niet wat te zeggen. Toen haalde hij den brief uit den zak. Oom Louis las dien hardop.

— Ja, 't is zooals de vrachtvoerder het vertelde, merkte hij op. Zeker moogt ge wat bij ons blijven, manneke! Maar gij zoudt beter in den Zomer komen. In dezen tijd is het hier geweldig koud voor de menschen van beneden.

— Hij is hier immers niet voor zijn plezier, maar om dat zijn moeder van huis is, sprak tante.

— Ja, en een mensch wordt niet juist ziek, wanneer hij het wil.

Tante zette gauw wat eten klaar. Nu, Pierre, ondanks zijn slaperigheid, had er wel trek in. Tante maakte intuschen zijn bed gereed. En het duurde niet lang of Pierre zette zijn onderbroken slaap voort.

Nu was hij op de Hooge Venen aan het ander einde van het land, vlak bij de Duitsche grens (1).

Den volgenden morgen was Pierre frisscher om alles eens te bezien. Ja, oom Louis was veel ouder dan vader. En tante telde ook al wat meer jaren dan moeder. Ze hadden een zoon en een dochter, maar die waren al getrouwd en woonden ver beneden aan de Maas, de een te Hoei en de ander te Namen.

Oom en tante hadden een hoeve. Ze hielden twee koeien en veel schapen, deden hun werk alleen, want hier op de Hooge Venen, moest men hard arbeiden en zuinig leven, om rond te komen.

Pierre was verbaasd, toen hij na het ontbijt met oom eens buiten ging. Daar vóór hem, zoo ver hij zien kon, strekte zich de vlakte uit. De lieden daar noemden ze de « Fagnes ». Uren ver breidde zich de heide met de turfachtige gronden uit. En de Hooge Venen bereiken het hoogste punt in ons land.

(1) Nu is dit zoo niet meer. Dit verhaal is van vóór den oorlog. Na den oorlog werd België vergroot met de vroegere Duitsche districten Eupen en Malmedy. Deze liggen nog ten Oosten van de Hooge Venen.

Hoe eenzaam en verlaten is het daar: Aan den zoom der vlakke staan er eenige hoeven en hutten met riet bedekt. Op de venen groeien dennen, magere struiken, ook wel berken, gebogen door den wind. Hier en daar heeft de mensch aan die wildernis wat grond kunnen ontnemen en weer veranderd in een schrale weide of een schamelen akker.

Pierre zag nu dit land, de geboortestreek van zijn vader, die liever werk gaan zoeken was in de nijverheid.

Guur blies de wind over de Venen, maar toch wilde Pierre zijn oom vergezellen, die de schapen ging hoeden. Tante duffelde er haar neef flink in.

Dolf, de hond, stapte naast oom Louis. Het dier grolde eerst wat tegen Pierre, maar het scheen spoedig te begrijpen dat die vreemdeling familie van den baas was, want Dolf toonde zich dan vriendelijker.

Toen ze op de heide waren, zocht Louis beschutting in een hut van takken en twijgen.... Op den grond stak hij een vuurtje aan van hout. Dat vond Pierre plezierig. Hij hurkte er zich bij neer op een stuk stam van een berk.

— Ja, ja, dat zijn nu de Hooge Venen, zei oom Louis. Een ander land dan ginder hé! Men moet het gewoon zijn, om hier te leven, vooral 's Winters. En om de vlakke te kruisen, moet ge er den weg kennen. Nu hebben we toch enkele goede banen, maar vroeger zijn er in het Veen veel menschen verongelukt.

— Hoe dan?

— Wel, ze zonken in een turfput of een moeras en ook bleven ze in de sneeuw steken en vrozen dood. En in de strange Winters vertoonen er zich veel wolven. Ik heb dat nooit geweten maar vader heeft er nog een geschoten.

— O, ja, dat heeft mijn vader ook verteld....

— Kijk, ginder heel ver bij dat groepje dennen staat een oud steenen kruis. En daaraan is ook een geschiedenis van wolven verbonden.

— O, oom, vertel die eens! vroeg Pierre.

— Hoe lang het juist geleden is, weet ik niet, maar eens in een Winter was er feest op een hoeve bij het Veen. Men vierde de bruiloft van de dochter. En 's avonds werd er lustig gedanst. Niet ver van de hoeve woonde er een zekere Theodoor, met twee dochters. Maar Theodoor was den vorigen dag naar Verviers gegaan en niet teruggekeerd. Kort na zijn vertrek was het hard gaan sneeuwen. De oudste dochter vreesde dat vader in de sneeuw verdwaald en zoo aan zijn einde geraakt was. De jongste dochter lachte er mee. Ze beweerde, dat vader te Verviers zou gebleven zijn. Dat zei ze nu maar om haar geweten gerust te stellen. Want de jongste dochter wilde ook naar het feest om te dansen. En ze deed nu juist, of er geen onraad was. Ze maakte zich gereed.

— Waar wilt ge heen? vroeg haar zuster.

— Naar de bruiloft.

— Maar dat meent ge toch niet! riep de oudste uit.

Nu gaan dansen als we zoo ongerust zijn om vader. Hoe kunt ge u daar vermaken, als vader misschien in de sneeuw ligt te sterven.

— Och, wat ge toch in uw hoofd steekt! zei de jongste. Vader is te Verviers gebleven en hij zal wachten om terug te keeren tot de sneeuw hard bevroren is.

De jongste zuster wilde niet luisteren. Ze had zoo naar het feest verlangd. Ze dacht meer aan het bal dan aan haar vader.

— O, laat ons liever een lantaarn nemen en vader gaan zoeken! hernam de oudste.

— Van hier tot Verviers!... Hoe kunt ge dat? En ge maakt u noodeloos ongerust.

De jongste vertrok. En haar zuster bleef weenend achter. Wel een haf uur zat ze daar tot er geklopt werd. Haastig deed de thuisgeblevene open. Ze hoopte dat haar vader daar zou zijn. Maar neen, het was een jongen uit de buurt.

— Waar blijft Annette toch? vroeg hij. Ze zou naar het feest komen.

De oudste zuster schrok. Ze vertelde dat Annette reeds op de hoeve had moeten zijn.

— Maar ze is er niet, zei de jonge man. En ik heb ze op den weg niet ontmoet. O, ik heb wolven hooren huilen!

— Wolven!... Als ze Annette maar niet verscheurd hebben! jammerde de oudste. En vader ook nog niet thuis!

Ze deelde den boerenzoon mee waarom ze om vader zoo angstig was.

— We moeten eerst Annette zoeken, beweerde de jonge man. Ik zal het geweer van uw vader nemen. Draag gij de lantaarn!

Samen vertrokken ze, het hart vol angst. Niet ver van de hoeve was een dennenbosch en daar hoorde de boerenzoon een gerucht.

— Annette, zijt ge in het bosch? riep hij.

Maar een gebrul alleen antwoordde. De boer loste twee schoten. Toen was het stil in het bosch. De jonge man nam de lantaarn en ging kijken tusschen de boomen. Het meisje volgde hem... O, toen zagen ze iets vreeselijks!... Een hoop bebloede flarden van kleeren... gebeente en dan twee gedooide wolven. Aan de overblijfsels der kleeren zag het meisje dat Annette hier verscheurd was.... Wat weende en jammerde ze! De jonge man moest haar naar huis geleiden. Eenige dagen later werd in de sneeuw op het veen het lijk van Theodoor gevonden.... En de menschen zeiden dat Annette gestraft was geworden omdat ze geen eerbied voor haar vader had betoond. Bij het boschje werd een kruis gezet ter herinnering aan Annette met wie men toch ook veel medelijden had.

— Dat is een oud verhaal van wolven, eindigde oom Louis.

— En is dat een groot kruis, oom?

— Ik heb het in veel jaren niet meer gezien... Ik

kom nooit aan dat dennenbosch. ik weet het zoo goed niet meer.

Oom deed nog andere verhalen van verdwaalde reizigers....

— Kijk, zei hij, ginder boven heet het de «Baraque Michel». Dat is het hoogste punt van België, zes honderd vijf en zeventig meter boven de zee, zegt men. Daar staat nu een steenen gebouw en er naast een kapel. De oude barak is verdwenen.

— Een barak, oom?

— Ja.. En nu vertel ik u een ware geschiedenis! Een zekere Michel Schmidt, van Jalhay, was op een Winteravond ook verdwaald op het veen. Hij verkeerde in grooten angst.... Hij plantte zijn stok in de sneeuw en beloofde aan God hier te komen wonen om de menschen te helpen als hij gered werd. Michel vond nog den juisten weg en hij vergat zijn belofte niet. Hij bouwde daar waar hij zijn stok gezet had, een houten barak. In zijn barak had hij een klok, die hij bij sneeuwstormen en mist bij tusschenpoozen luidde, om verdwaaldde reizigers den weg te toonen. Ook zette hij het licht vóór het raam. En ieder in den omtrek sprak al gauw van de barak Michel.... Dat was in het jaar 1800. In 1803 was er een zekere reiziger Fischbach uit Stavelot verdwaald, maar hij ook werd gered. En uit dankbaarheid liet hij bij de barak een kapel bouwen, die ge er nog ziet. Zij is toegewijd aan Onze Lieve Vrouw. Vroeger brandde op die kapel een licht. Maar ja, toen reis-

den de menschen veel te voet. Nu zijn er treinen naar Malmedy, Montjoie, Francorchamps, Eupen, Verviers, Spa. Michel stierf in 1819 En zijn zoon bleef daar wonen. En na hem een kleinzoon van Schmidt, die er nog is maar in geen barak meer.

Pierre luisterde gaarne naar die verhalen. Oom vertelde ook dat de venen bij heete Zomers zeer droog zijn en in brand kunnen geraken. Zoo'n brand duurt dan dagen en nachten achtereen (1) Maar de soldaten uit Luik kunnen wijde grachten graven rond het brandend gedeelte en zoo stuiten ze het vuur.

Toen het middag was, ging Pierre het eten voor oom halen. En hij vroeg aan tante om ook in de hut te mogen middagmalen. Nu, tante vond dat goed....

Om een uur of drie dreef oom de schapen naar den stal Toen werd het waarlijk te koud op de vlakte, en dan zat het drietal bij den haard, waarin hout en turf brandde, turf uit het veen gegraven en gedroogd.

Pierre moest van huis vertellen. Maar men ging vroeg slapen. Pierre dacht aan zijn ouders en Blanche, en hij bad voor grootmoeders' genezing. Maar hij peinsde ook aan het kruis bij het dennenbosch... aan de geschiedenis van de arme Annette.... Hij zou dat kruis wel eens willen zien

(1) In 1709 zelfs den heelen Zomer, tot de Herfst regens vielen.

Pierre bleef niet alle dagen zoolang bij oom en de kudde, al was hij nu ook bevriend met Dolf, den hond. Maar hij had een te onderzoekenden geest om altijd op hetzelfde plekje te vertoeven.

Hij wandelde tot aan de « Baraque Michel » en zag daar wat verder de groote bosschen. Hij deed andere tochtjes. Maar vóór donker was hij altijd binnen, want hij had ontzag voor de koude...

Zekeren middag besloot hij wat verder te trekken.... Hij wilde het kruis van Annette zien... Het stond ginder heel ver bij het dennenbosch. Dat bosch was niet te onderscheiden van daar. De hemel was grauw en het gezicht door nevel beperkt. Maar Pierre meende dat hij de richting wel kende. Hij zei niets van zijn plan aan tante.... Oom was bij de kudde. Pierre vreesde dat tante hem den tocht verbieden zou... Zijn geweten was wel niet heelemaal gerust, maar de knaap maakte zich zelf wijs, dat hij toch geen kwaad deed. Vóór den donker zou hij al lang terug zijn.... En hij zorgde wel in geen turfput te verdwalen....

Pierre maakte eerst een groote bocht..... Dat deed hij om oom een heel eind uit de buurt te blijven. Oom kon hem anders terug roepen. Zoo ving Pierre zijn tocht over het veen aan.

Intusschen zat oom Louis in zijn hut bij het vuurtje. Hij sliep in. Dat gebeurde hem wel meer. Dolf, de hond, zorgde immers goed voor de schapen. Zoo verliep een heele tijd.

Eensklaps werd de herder wakker. De hond wreef met een zijner pooten over de hand van den baas, om hem te wekken.

— Wat is er Dolf? vroeg Louis.

Maar dadelijk zag hij het. 't Was flink aan 't sneeuwen.

— Verstandig dier, ge past beter op dan ik, zei de herder, die toch wat schrok. Zitten slapen en me later verrassen door een sneeuwstorm!

Louis trad buiten en keek rond.

— De vlakte is heelemaal wit, mompelde Louis. En de wind steekt op. Het wordt een slechte nacht.

Dolf liet een brommend geluid hooren.

— Wat is er toch? vroeg de meester. Ge doet zóó vreemd... Missen we een schaap misschien?

Louis liet zijn blik over de kudde gaan.

— Neen, we missen er geen, hernam hij. Dolf, waarom wilt ge me dan over de beide hebben? We gaan liever naar huis en ge krijgt een goed plaatsje bij den haard. Dat verdient ge!

Louis verzamelde de troepen: gewillig stapten de dieren mee.

Tante Charlotte stond vóór het raam. Ze kwam aan de deur en riep:

— Is Pierre bij u?

— Pierre, wel neen! Na den middag heb ik hem niet meer gezien. Is hij dan niet thuis? Natuurlijk niet. vermits ge er naar vraagt. Hij zal wel dadelijk opduiken...

Louis verzorgde vlug de schapen en sloot den stal.

— Is Pierre nog buiten? vroeg hij.

— Ja, waar mag hij nu dwalen? Ik ben zeer ongerust. En 't wordt zóó donker. O, als hij maar niet in een put valt....

— Zoo dik ligt de sneeuw nu niet....

— Kijk eens wat vlokken!

Louis trad buiten.

— Pierre, Pierre! riep hij zoo luid hij kon.

Maar er kwam geen antwoord. Alleen de wind begon te huilen.... 't Werd noodweer....

Dolf kwam om den hoek van den stal. De hond jankte weer.

— O, was het om Pierre, dat gij al zoo raar deelt aan de hut? vroeg de baas. Weet ge meer dan ik? Ja, dat moet zijn.... O, Dolf wilde naar de vlakte! vervolgde Louis verschrikt. Als de jongen maar niet naar het veen gegaan is.

De hond liep een eindje heen en keek dan om.... 't Was of hij den baas noodde, hem te volgen.

— Ja, ik ga mee, zei Louis, als kon het dier hem verstaan. Eerst een lantaarn halen.

Hij vertelde aan zijn vrouw, hoe de hond zich gedroeg.

— O, God, geve, dat Dolf u den weg kan wijzen. sprak tante Charlotte, half weenend. Op het veen!

— Kom, kom, niet het ergste denken, bemoedigde Louis, maar ook bij hem bonsde het hart van angst.

Met bevende hand stak de man de lantaarn aan.

— Neem nog dien mantel van mij mee, zei de vrouw. Voor Pierre! God geve, dat ge hem terug brengt!

Dolf was tevreden, toen hij zijn meester zag. Hij kwispelde met zijn staart en trad recht de vlakte in en wees den weg.... De wind gierde over de Hooge Venen. En de sneeuw joeg in dikke vlokken over het wilde land...

Pierre was reeds een heel eind van huis, toen de eerste vlokken vielen. Maar de knaap had in de verte de den-
nenboomen al bemerkt.

— Ik kan ze nog heel goed bereiken even het kruis zien en weer terugkeeren vóór er wat sneeuw blijft liggen, dacht hij.

Snel liep hij voort. En ja, hij kwam aan de boomen een klein bosch. Het was al met een wit kleed bedekt. Pierre zocht naar het kruis, maar zag er geen. Hij was zeer teleurgesteld.

— Dan ben ik toch nog op een verkeerde plaats. Of oom zal me niet goed gewezen hebben, sprak hij bij zich zelf. Ik moet nu wel naar huis terug keeren.

Pierre wendde zich dus om. Wat sneeuwde het al hard! En de gansche vlakte was wit. De wind stak op en blies de knaap in het gelaat. Een koude snijdende Oostenwind! Hij ging door merg en been! De jongen kreeg nu niet alleen een rooden neus, maar ook traoen in de oogen. En 't was of men met spelden in zijn wangen, zijn voorhoofd, zijn ooren priktel!

Waar lag nu het pad, dat hij op de heenreis volgde?

Pierre zag het niet meer.... Het heele veen vormde een reusachtige blanke vlek. De jongen werd bang. Hij dacht aan de turfputten waarvan oom verteld had, en die hij trouwens al genoeg gezien had, juist als moerassen. Ze waren met slijk gevuld.... En daarover lag sneeuw. O, als hij er op stapte zonk hij weg.

Pierre brak een stok uit een heester. Hij zou nu tastend vooruitgaan en zoo weten of hij op harden bodem bleef.

— O, ik raak best thuis, sprak hij, wat moedig. Dat is nu een echt avontuur! Wat zullen de vrienden luisteren als ik het op school vertel!

Maar hij kon ooms hoeve niet meer onderscheiden. Ging hij wel in de juiste richting nu er geen pad was dat hem leidde?

— Ja, ja, maakte hij zich wijs. Het is naar dien kant op.....

Maar dat was moeilijk te bepalen op een wijde vlakte zonder herkenningsteekens. En dan de wind, die steeds krachtiger werd.....

Soms kon Pierre niet vooruit en hijgde hij naar adem. Hij dacht aan de schoolkameraden niet meer.

Het avontuur deed hem plotseling sidderen van angst. Zooals hij nu, hadden de lieden gedood, Michel en Fischbach, waarvan oom vertelde en de anderen, die in de sneeuw stierven, gelijk Theodoor! En zij waren groote sterke mannen!

Pierre begon te weenen.... O, het strompelen in de sneeuw die al zijne voeten omknelde, viel hem zwaar. En die wind! En de koudel!

Nog een eindje sukkelde de knaap! Toen kon hij niet meer. Hij zakte neer....

— Oom, tante! riep hij in zijn benauwdheid.

En het was of hij zijn vader zag en Blanche! Hoe veel berouw had hij nu over deze reis!

Hij mocht niet blijven liggen.... Dan stierf hij zeker....

Pierre kroop weer recht... Maar heel zijn lichaam deed hem pijn.... De knaap bracht het niet verder dan eenige schreden.... Uitgeput zonk hij terug in de sneeuw. Het was eensklaps geheel donker geworden. De storm hilde.

— Vader, moeder! kermde Pierre.

— O, wat zouden die wel voelen als ze het hoorden, dat hun zoontje in het veen verongelukt was! En zijn zusje Blanche! Maar de knaap had zelfs de kracht niet meer, om daarover door te denken... De sneeuw bedekt hem.... En 't was den armen zwerver of hij zacht in-

sliep..... Weer verhief hij toch het hoofd..... Hoorde hij Dolf niet blaffen?

Was hij dan toch op de hoeve bij oom en tante en lag hij in zijn bed? Had hij gedroomd van het kruis en het besneeuwde veen?

— We hebben hem! O, beste Dolf, ge redt onzen Pierrel klonk het.

Oom....

De knaap sprak nog flauw dien naam....

— Hij leeft nog, Dolf... We komen op tijd... O, gij goed dier!... Pierre, ik ben hier, uw oom, ja... Sta op jongen!

Louis, door den hond geleid, had zijn neefje gevonden. Het was niet ver terzijde van het pad....

— Kunt ge niet meer recht staan, arm kind? vervolgde de herder. Wacht eens wat!

Hij boog zich diep en wreef den bewustelooze 't ge-laai en polsen met sneeuw. En intusschen sprak hij vriendelijk zoete woorden.

— O, oom, waar ben ik? stamelde de knaap dan.

In het veen.... Maar nu draag ik u naar huis, naar tante! God zij dank, dat ik u gevonden heb.... bijtijds... Probeer eens zelf te gaan... dat ware toch wat beter, ik zal u steunen... Dolf, het licht, trouw dier.....

— Louis hing den hond de lantaarn in den muil. Hij hielp dan Pierre, de voetje voor voetje heen sukkelde. Maar weldra lukte het beter aan de hand toch van oom.

Dolf wees den weg... Die vermeed zorgvuldig de turfputten en moerassen en hield het pad.

Natuurlijk had oom Lous den jongen in tante's mantel gehuld.

Pierre kwam meer en meer bij krachten, maar moest toch nog steun zoeken bij oom; deze worstelde krachtig tegen den storm.

Tante Charlotte had de lamp vóór het raam gezet. Als een vuurtoren aan de kust wees het licht der hoeve den weg door het veen.

Eindelijk, eindelijk toch, bereikten de vermoeiden het huis. Dolf blafte vroolijk, als om de bazin te melden dat alles goed was. De vrouw opende de deur.

— Hebt ge Pierre? riep ze.

— Ja, en hij is gezond!

— God zij dank...

Ze schrok toch toen ze den knaap zag, wat was hij bleek!

Pierre schreide weer.

— O, ik zal het nooit meer doen! beloofde hij. Ik wilde naar het kruis van Annette... van de wolven...

— Daarheen! Een gevaarlijke plaats! Zat die geschiedenis u in 't hoofd?

Tante had al voor warm water gezorgd. Ze hielp Pierre te bed en legde een warme kruik aan zijn voeten. 't Duurde niet lang of de knaap sliep vast.

Louis vertelde hoe hij hem ontdekt had! Dolf kreeg van de vrouw een flink maal. De hond had het verdiend, want door hem was Pierre van den dood gered.

's Nachts droomde Pierre wat luidop. Den volgenden

morgen was hij fel verkouden. Hij moest in bed blijven.

— Is het nog nacht? vroeg hij, toen tante bij hem stond, want hij zag, dat de lamp nog brandde.

— O, neen, het is al negen uur, antwoordde de vrouw. Maar er is zooveel sneeuw gevallen, dat ze een muur rond de hoeve heeft gevormd. Daardoor is het donker in huis. Oom is al bezig om de sneeuw weg te scheppen.

Op Kerstmis lag Pierre ook te bed, en pas met Nieuwjaar mocht hij er uit. De postbode bracht juist een brief van moeder. Deze schreef dat grootmoeder herstelde. Maar de goede moeder ginder te Herstal vermoedde nog niet hoe haar eigen kind zoo dicht bij den dood was geweest.

De postbode hoorde nu ook het verhaal.

— Het kruis van Annette is er niet meer,, zei hij. Vóór twee jaar werd het door den storm omgeworpen en het is zeker in den bodem gezonken.

Pierre zat vóór het raam. Heel de vlakte lag nog blank. De zon blonk op de sneeuw. Het was een prachtig gezicht.

In den namiddag kwam vader waarlijk het huis binnengestapt. Hij was met den trein gekomen tot Hokaï. Verheugd begroette hij zijn zoon en familie. Maar dadelijk vroeg hij toch of Pierre ziek was geweest.

Vader hoorde alles. Hij schrok er nog van.

— Jongen, nu kent gij het Veen, sprak hij. Maar

moge het gebeurde u een goede les zijn! Ge weet nu dat ge niet alles kunt. Ge zijt soms veel te overmoedig. Luister naar de stem van uw geweten, die heeft u wel gezegd dat ge niet alleen over het veen mocht gaan!

Vader zei de waarheid.

Pierre bleef nog een week bij oom en tante. Toen nam de voerman hem weer mee. Moeder en Blanche waren al terug uit Herstal. Ze kenden door vader de vreeselijke geschiedenis.

O, hoe innig kuste moeder haar kind! Ze kreeg het als uit den dood terug.

Maar wat later sprak ze eens heel ernstig met Pierre.

Die kuste zijn goede moeder en beloofde dat hij zijn best zou doen om voortaan gehoorzaam te zijn en niet meer roekeloos te handelen.

En toen moeder later oom en tante bezocht, streelde ze lang den trouwen Dolf..

E I N D E .

De kruik gaat zoolang te water tot ze berst

De jonge boer, die daar op zijn kreupel been en met zijn stokje vóór ons strompelt, is Krijn Pieterse. Hij is de eenige zoon van den rijksten boer uit den omtrek en zal eenmaal, na zijns vaders dood, de fraaiste boerderij van het dorp, met daarbij behoorend vee en weiland, ervea; doch graag zou hij de helft van zijn toekomstige bezitting geven, als hij daardoor zijn kreupel been gezond kon maken.

Die arme rijke man!

Ja, wel is hij arm, en nog te beklagenswaardiger, omdat elken dag hem de gedachte kwelt: uwe kreupelheid is uwe eigen schuld.

Dit verhaal van zijn ongeluk is een bewijs voor de waarheid van het spreekwoord: *De kruik gaat zoo lang te water, tot zij berst.*

Toen Krijn nog even flink ter been was als de andere jongelieden van het dorp, was hij een groot liefhebber van hard rijden. Was hij met de sjees uit, dan moest hij elk rijtuig, dat hij op den weg vóór zich zag, inhalen

en voorbijjagen. Als Krijn reed, wist het paard wel, zonder den kop om te wenden, wie het stuurde. Menigmaal had de oude Pieterse hem daarover doorgehaald en hem voor ongelukken gewaarschuwd; doch hij sloeg zijns vaders woorden in den wind.

Op een Zondagnamiddag in den Zomer, nu twee jaar geleden, was hij met de sjees uitgereden en keerde tegen den avond huiswaarts. Toen hij nabij het dorp was, zag hij voor de herberg, het eerste huis aan dit einde van het dorp, een troepje boeren staan. Hij wilde hun de vlugheid van den nieuwen harddraver doen bewonderen en legde er de zweep op. Aanstonds schiet het paard als een pijl uit den boog voort, draaft, neen, holt met niet te beteugelen vaart de op zij gevlogen toeschouwers voorbij, de dorpstraat op en neemt op de plaats, waar de straat een hoek maakt en een steenen paal staat, den zwaai te kort, zoodat de sjees tegen den paal slingert, en Krijn door den schok er uit tuimelt. Nog een eind verder holt het paard voort tot het vermoeide dier door een paar stevige mannen gegrepen en in zijn loop gestuit wordt.

En Krijn? Zeer onzacht was hij op de harde keien neergesmaakt en bewusteloos werd hij opgenomen.

Toen hij in huis gebracht en weder bij zijne kennis gekomen was, voelde hij een hevige pijn. Geen wonder! Zijn hoofd was erg bezeerd, en zijn been zwaar gekneusd en gebroken. Zijne herstelling was langzaam en niet volkomen; we hebben toch gezien, hoe zijne kreupelheid hem nog dikwijls zijne onbedachtzaamheid doet betreuren.

Bezint, eer ge begint.

Eerst gedaan en dan gedacht, heeft menig in verdriet
gebracht.

Een ongeluk zit in een klein hoekje.

Geen schip zoo dicht, of er kan een lek in komen.

Wie bezoeten wil, moet ook bezuren.

Wie niet hooren wil, moet voelen.

Wat niet buigen wil, moet bersten.

Het gelag betalen.

Onder in den zak vindt men de rekening.

Gedane zaken nemen geen keer.

» Het is te laat, » zei de vos, en hij zat met zijn staart
in het ijs gevroren.
